

เอกสารอ้างอิง

- กรรมณีกา สรรพพานิช, ชลอ วิเศษเสนีย์, เขียวลักษณ์ ดิสระ และ วิลาวัณย์ เจริญจิระ
ตระกูล. 2531. คู่มือปฏิบัติการจุลชีววิทยา. 114 หน้า. ภาควิชาชีววิทยา คณะ
วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา.
- กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกับ ศูนย์วิจัยสุขภาพสัตว์น้ำ. 2546.
ระบบภูมิคุ้มกันในกุ้งกุลาดำ. การจัดการสุขภาพสัตว์น้ำเพื่อการผลิตที่มีคุณภาพ.
คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาด
ใหญ่ 4-9 สิงหาคม 2546. หน้า 60-77.
- กลุ่มงานบริการ. 2544. เอกสารการอบรม SPSS for windows. ศูนย์คอมพิวเตอร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา.
- กิจการ สุขมาตย์. 2544. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง จุลินทรีย์กับการเพาะเลี้ยง
กุ้งกุลาดำ. ศูนย์วิจัยสุขภาพสัตว์น้ำ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 51 หน้า.
- เกรียงศักดิ์ พูลสุข. 2535. ตัวเสริมชีวนะ. ว. สัตว์เศรษฐกิจ. 10(204): 79-82.
- คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2534. โปรซีดดิ้งส์แลคติกแอซิด
แบคทีเรียในอุตสาหกรรมอาหารไทย. 119 หน้า. กรุงเทพฯ: บริษัท พี. ที.
พัฒนาการพิมพ์.
- จิราพร เกษรจันทร์. 2537. เชื้อไวรัสกุ้งกุลาดำที่พบในบ้านเรา. ว. เครือเจริญโภคภัณฑ์
ข่าวกุ้ง. 72: 1-4.
- จันทร์จิรา จอมสวัสดิ์. 2544. การคัดเลือกแบคทีเรียสังเคราะห์แสงและการประยุกต์ใช้
ในกุ้งกุลาดำ (*Penaeus monodon*). วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ชลอ ลีมสุวรรณ, ยนต์ มุสิก, ชีระ เล็กชวยุทธ, กังวาลย์ จันทร์โชติ และนงนุช รักสกุล
ไทย. 2530. โรคกุ้งทะเลและการใช้สารเคมีภัณฑ์. ว. สงขลานครินทร์.
9: 21-23.
- ชูศักดิ์ แสงธรรม. 2541. การเลี้ยงกุ้งกุลาดำ. ใน ฐานเกษตรกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3.
หน้า 11 – 12. นนทบุรี.

- คารุณี แซ่ฮ่วย, อนันต์ ต้นสุตะพานิช และ ลีลา เรืองแป้น. 2530. *Vibrio harveyi* สาเหตุของโรคแบคทีเรียเรืองแสงของกุ้งแช่บ๊วย (*Penaeus merguensis*). ว. การประมง. 40(2): 177-182.
- ชนาคาร นะศรี และ จิรศักดิ์ ตั้งตรงไพโรจน์. 2536. สารเสริมชีวนะ. ว.โรคสัตว์น้ำ. 14(2): 57-70.
- ธารรัตน์ สุภศิริ. มปป. โปรรไบโอติก : แบคทีเรียเพื่อสุขภาพ. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สงขลา.
- นงลักษณ์ สุวรรณพินิจ และ ปรีชา สุวรรณพินิจ. 2544. จุลชีววิทยาทั่วไป. 735 หน้า. กรุงเทพฯ : บริษัท เท็ก แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด.
- นภา โล่ห์ทอง. 2522. เอกสารประกอบการบรรยายจุลชีววิทยาทางอาหาร. ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (โรเนียว).
- นวลจันทร์ พารักษา. 2533. สารละลายเกี่ยวกับโปรรไบโอติก. ว. สุกรสานส์. 16(53): 6-13.
- เปี่ยมศักดิ์ เมนะเสวต. 2539. ลักษณะของกุ้งกุลาดำที่เป็นโรคตัวแดงดวงขาว. ข่าวเทคโนโลยีชีวภาพ. 2: 4.
- พรเลิศ จันทร์รัชชกุล และ ชลอ ลิมสุวรรณ. 2534. การตกค้างของยาปฏิชีวนะออกซิเตตราซัยคลินในกุ้งกุลาดำ. ว. การประมง. 1: 31-33.
- เพิ่มพงษ์ ศรีประเสริฐศักดิ์. 2534. การผลิตและการเก็บเชื้อแบคทีเรียแลคติกที่ใช้เป็นอาหารเสริมสุกรในรูปเชื้อผง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภัทรภาพร ยูชาจิต, ศุภยงค์ วรวิมลคุณชัย และ ประเสริฐ สันตินานาเลิศ. 2533. การศึกษาแบคทีเรียที่อยู่ในทางเดินอาหารของกุ้งกุลาดำ. ว. สงขลานครินทร์. 12: 151 – 157.
- มลิวรรณ ส่งเสริม. 2542. การยับยั้ง *E. coli* O157:H7 และ *Listeria monocytogenes* ของแบคทีเรียแลคติกที่แยกได้จากนมและผลิตภัณฑ์นม. หน้า 1-23. สงขลา: ภาควิชาจุลชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- มนตรี พิมพ์ใจ และ เกศินี บรรจง. 2546. กรดอินทรีย์ป้องกันการติดเชื้อในลำไส้กึ่ง.
ว. โลกสัตว์น้ำ. 2: 61-64.
- มณฑิธร ส่งเสริม, บัญญัติ สุขศรีงาม และ ประภาศิริ ศรีโสภากภรณ์. 2533. การศึกษา
แบคทีเรียที่เป็นสาเหตุของโรคเรืองแสงในกุ้งกุลาดำ. ว. ศรีนครินทร์วิโรฒวิจัย
และพัฒนา. 4(1): 15-24.
- รัตน์ชัย ลีโทชาลิต และ วิวัฒน์ ชัยชนะศิริวิทยา. 2531. การศึกษาจุลินทรีย์ในลำไส้กึ่ง
กุลาดำปกติและน้ำที่ใช้เลี้ยงกุ้ง. ใน โครงการการเรียนการสอนเพื่อเสริมประสบ
การณ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- ลิดา เรืองแป้น. 2530. โรคกุ้งทะเลและการแก้ปัญหาโรค. กรุงเทพฯ: คลินิกสัตว์น้ำ
กร่อย กองประมงน้ำกร่อย กรมประมง บางเขน.
- ลิดา เรืองแป้น. 2534. วิธีการใช้ยาในการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำอย่างมีประสิทธิภาพ.
ว.ประมง. 1: 27-29.
- ลิดา เรืองแป้น. 2540. ความรู้เกี่ยวกับแบคทีเรียและโรคกุ้ง. ใน กุ้งกุลาดำทางเลือก-
ทางรอด. หน้า 91-107. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- ลิดา เรืองแป้น, ยาใจ เจริญวิริยะกุล และ เขาวนิตย์ ดนยดล. 2528. โรคและพยาธิใน
กุ้งทะเลไทย. กรุงเทพมหานคร : เอกสารวิชาการ. กรุงเทพฯ: ฝ่ายทดลองและ
วิจัยเพื่อการเพาะเลี้ยงกุ้งประมงน้ำกร่อย กรมประมง บางเขน.
- วิโรจน์ วนาสิทธิชัยวัฒน์. 2522. ผลของการให้กินเชื้อแบคทีเรียต่อการเจริญเติบโตของ
สุกร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วรรณนิภา เพ็ญนภักตร์. 2539. การใช้แบคทีเรียเป็นโปรไบโอติกเสริมในอาหารกุ้ง.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณิ เมืองเจริญ. 2535. บทบาทสารเสริมชีวนะกับการเลี้ยงสัตว์. ว. สัตว์เศรษฐกิจ.
10(204):79-82.
- วัลลภ คงเพิ่มพูน. 2532. กุ้งกุลาดำ. กรุงเทพมหานคร: โครงการหนังสือเกษตรชุมชน
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน.
- ศิริรัตน์ เร่งพัฒน์. 2539. จุลินทรีย์กับการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ. ว. วาริชศาสตร์. 3 : 42-31.

- ศิริเพ็ญ สุภัทราวิวัฒน์. 2528. สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง (invertebrate Zoology). หน้า 220-228. สงขลา: ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศุภชัย นิลวานิช. 2540. กุ้งกุลาดำ ทางเลือก-ทางรอด. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- เศรษฐเกียรติ กระจ่างวงศ์, สุพจน์ วัฒนพงศ์ชาติ และ ธนวงศ์ อินทรธนู. 2533. การศึกษาเชื้อแบคทีเรียในอวัยวะภายในของพ่อ-แม่พันธุ์กุ้งกุลาดำ. โครงการการเรียนการสอนเพื่อเสริมประสบการณ์. กรุงเทพฯ: คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย เชื้อวัชรินทร์. 2542. การพัฒนาการเลี้ยง Lactic acid bacteria ที่มีความเข้มข้นสูงโดยเทคนิคการควบคุมเมตาบอลิซึม. 82 หน้า. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมบูรณ์ ธนาสุภวัฒน์. 2538. เอกสารประกอบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจำแนกและการใช้ประโยชน์จากแบคทีเรียผลิตภัณฑ์กรดอะซิติกและกรดแลคติก. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจุลชีววิทยา คณะเกษตรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สินธิ แดงสกุล และ ลีลา เรืองแป้น. 2541. ประสิทธิภาพของโปรไบโอติกที่ผลิตจาก *Bacillus* เพื่อการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ. ว. การประมง. 51 : 446 – 456.
- สุรศักดิ์ ดิลกเกียรติ. 2544. การใช้จุลินทรีย์ในฟาร์มเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ. เอกสารประมวลข้อมูลภาคสนามสำหรับเกษตรกร. 16 หน้า.
- อรนุช อุดรภิกษาติ. 2530. การคัดเลือกแบคทีเรียแลคติกซึ่งสามารถยับยั้งการเจริญของเชื้อ *Salmonella* spp. และการผลิตกล้าเชื้อผงใช้หมักเห็ด. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อุทัย คันโช. 2535. หลักการโปรไบโอติกเชิงอาหารสัตว์. ว. สาส์นไก่และเกษตร. 40(9): 42-45.
- Austin, B., Stuckey, L. F., Robertson, P. A., Efendi, I. and Griffith, D. R. W. 1995. A probiotic strain of *Vibrio alginolyticus* effective in reducing diseases cause by *Aeromonas salmonicida*, *Vibrio anguillarum* and *Vibrio ordalii*. J. Fish Dis. 18 :93 –96 .

- Axelsson, L. T. 1993. Lactic Acid Bacteria. pp.1 – 20. New York: Marcell Dekker.
- Barefoot, S. F. and Klaenhammer, T. R. 1983. Detection and activity of Lactacin B., a bacteriocin produced by *Lactobacillus acidophilus*. *Appl. Environ. Microbiol.* 45: 1808-1815.
- Bergh, O., Naas, K. E. and Harboe, T. 1994. Shift in the intestinal microflora of Atlantic halibut (*Hippoglossus hippoglossus*) larvae during first feeding. *Can. J. Fish. Aquat. Sci.* 51: 1899-1903.
- Biwas, S. R., Ray, P., Johnson, M. C. and Ray, B. 1991. Influence of growth conditions on the production of a bacteriocin, pediocin AcH, by *Pediococcus acidilactici*. *Appl. Environ. Microbiol.* 57: 1265-1267.
- Bruno, G. G., Ana, R. and James, F. T. 2000. The use and selection of probiotic bacteria for use in the culture of larval aquatic organisms. *Aquaculture.* 191: 259 – 270.
- Byun, J. W., Park, S. C., Benno, Y. and Oh, T. K. 1997. Probiotic effect of *Lactobacillus* sp. DS-12 in flounder (*Paralichthys olivaceus*). *J. Gen. Appl. Microbiol.* 43: 305-308.
- Cahill, M. M. 1990. Bacterial flora on fishes : a review. *Microb. Ecol.* 19: 21-41.
- Chen, J. C. and Kou, Y. Z. 1992. Effect of ammonia on growth and molting of *Penaeus japonicus* juvenile. *Aquaculture* 104: 249-260.
- Clements, K. D. 1997. Fermentation and gastrointestinal microorganisms in fishes. In : Mackie, R. I., With, B. A. and Isaacson, R. E. (Eds.). *Gastrointestinal microbiology (Vol. I)*, pp. 156-198. New York: Thomson publishing.
- Conway, P.L. 1996. Development of intestinal microbiota. In : Mackie, R. I., White, B. A. and Isaacson, R. E. (Eds.). *Gastrointestinal microbes and Host Interactions*, pp 3-38. New York: Chapman & Hall.

- Conway, P. L., Corback, S. L. and Goldin, B. R. 1987. Survival of lactic acid bacteria in human stomach adhesion to intestinal cell. *J. Dairy Sci.* 70: 1-12.
- Dempsey, A. C. and Kitting, C. L. 1987. Characteristics of bacteria isolated from penaeid shrimp. *Crustaceana.* 52: 90-93.
- Dempsey, A. C. and Rosson, R. A. 1989. Bacterial variability among individual penaeid shrimp digestive tracts. *Crustaceana.* 56: 267-276.
- Doillet, P. A. 1994. Use of a probiotic for the culture of larvae of Pacific oyster (*Crassostrea gigas Thundberg*). *Aquaculture.* 119: 25-40.
- Frazier, W. C. and Westhoff, D. C. 1979. *Food Microbiology.* (3rd ed.), 546 pp. New – Delhi: Tata McGraw - Hill Publisher. Co., Ltd.
- Fuller, R. 1989. Probiotics in man and animals. *J. Appl Bacteri.* 66: 365 – 378.
- Garrigues, D. and Wyban, J. 1993. Up to date advances on *Penaeus vannamei* maturation, nauplii and post larvae production. In : *Associacao Brasileira de Aquicultura*, pp. 217-235.
- Gastesoupe, F. J. 1989. Further advances in the nutritional and antibacterial treatments of rotifers as food for turbot larvae, *Scophthalmus maximus L.* In : dePauw, N., Jaspers, E., Ackefors, H. and Wilkins, N. (Eds.), pp. 721-730. *Aquaculture a biotechnology in Progress*, European Aquaculture Society, Bredene.
- Gastesoupe, F.J. 1991. The effect of three strains of lactic bacteria on the production rate of rotifers, *Brachionus plicatilis*, and their dietary value for larval turbot, *Scophthalmus maximus*. *Aquaculture.* 96: 335-342.
- Gastesoupe, F.J. 1999. The use of probiotic in aquaculture. *Aquaculture.* 180: 147-165.

- Gibson, L. F., Woodworth, J. and George, A. M. 1998. Probiotic activity of *Aeromonas media* on the pacific oyster, *Crassostrea gigas*, when challenged with *Vibrio tubiashii*. *Aquaculture*. 169: 111-120.
- Gildberg, A., Johansen, A. and Bogwald, J. 1995. Growth and survival of Atlantic salmon (*Salmo salar*) fry given diets supplemented with fish protein hydrolysis and lactic acid bacteria during a challenge trial with *Aeromonas salmonicida*. *Aquaculture*. 138: 23-24.
- Gildberg, A., Mikkelsen, H., Sandaker, E. and Ringo, E. 1997. Probiotic effect of lactic acid bacteria in the feed on growth and survival of Atlantic cod (*Gadus morhua*). *Hydrobiologia*. 352: 279 – 285.
- Gildberg, A. and Mikkelsen, H. 1998. Effects of supplementing the feed to Atlantic cod (*Gadus morhua*) fry with lactic acid bacteria and immunostimulating peptides during a challenge trial with *Vibrio anguillarum*. *Aquaculture*. 167:103 – 113.
- Gournier-chateau, N. 1994. La microflore intestinale et son rôle. In Gournier-chateau, N., Larpent, J.P., Castellanos, I., Larpent, J. L. (eds.), Les probiotiques en alimentation animale et humaine. pp. 9-38. Paris: Technique et documentation la voisier,
- Gram, L., Melchiorson, J., Spanggaard, B., Huber, I., and Nielsen, T. F. 1999. Inhibition of *Vibrio anguillarum* by *Pseudomonas fluorescens* AH2, a possible probiotic treatment of fish. *Appl. Environ. Microbiol.* 65: 969 – 973.
- Havenenaar, R. and Huis, J. H. J. 1992. Probiotic : a general view. In : Wood, B. J. B. (ed). The lactic acid bacteria (Vol. I), pp. 151-169. London: Elsevier publisher.

- Helander, I. M., Wright, A. Von and Mattila-Sandholm, T-M. 1997. Potential of lactic acid bacteria and novel anti microbial against gram-negative bacteria. *Trens Food Sci, technol.* 8: 146-150.
- Imada, C., Maeda, M. and Taga, N. 1985. Purification and characterrization of the protease inhibitor "Monastatin" from a marine *Alteromonas* sp. with reference to inhibition of protease produced by bacterium pathogenic to fish. *Can. J. microbiol.* 31: 1089-1094.
- Jin, L. Z., Ho, Y. W., Ali, M. A., Abdullah, N. and Jalaludin, S. 1996. Effect of adherent *Lactobacillus* spp. On in vitro adherence of *Salomellae* sp. to the intestinal epithelial cells of chicken. *J. Appl. Bacteriol.* 81: 201-206.
- Joborn, A., Olsson, J. C., Westerdl, P., Conway, L. and Kjelleberg, S. 1997. Colonization in the fish intestinal tract and production of inhibitory substances in intestinal mucus and fecal extract by *Carnobacterium* sp. Strain K1. *J. Fish. Dis.* 20: 383-392.
- Lewus, C. B., Kaiser, A. and Montville, T. J. 1991. Inhibition of food-borne pathogens by bacteriocins from lactic acid bacteria isolated from meat. *Appl. Environ. Microbiol.* 57: 1683-1688.
- Lightner, D. V., 1993. Disease of cultured penaeid shrimps. In McVey, J. P. (eds.), *Handbook of mariculture.* pp. 393-348. Boca. Raton Press.
- Lilly, D. M. and Stillwell, R. H. 1965. Probiotic : growth promoting factors produced by microorganisms. *Science.* 147: 747 – 748.
- Lindgren, S., and Clevstrom, G. 1978. Antibacterial activity of lactic acid bacteria. *Swed. J. Agric. Rse.* 8: 61-66.
- Maeda, M. and Liao, I.C. 1992. Effect of bacteria population on the growth of prawn larva, *Penaeus monodon*. *Bull. Natl. Res. Inst. Aquacult.* 21: 25-29.

- Maeda, M. 1988. Microorganisms and protozoa as feed in marine culture. *ProgOceanogr.* 21: 201 – 206.
- Montes, A. J. and Pugh, D. G. 1993. The use of probiotic in food-animal practice. *Vet. Med.* 88: 282-288.
- Moriarty, D. J. W., Withayachumnarkul, B., Pratanpipat, P. and Nitimethachoke, C. 1997. Managing microbial disease in aquaculture with probiotic bacteria : Biotechnology for sustainable aquaculture. (2nd), Asia – pacific Marine Biotechnology Conference and 3rd Asia – Pacific Conference on Algal Biotechnology. 7 – 10 May. Phuket, Thailand.
- Munro, P. D., Birkbeck, T. H. and Barbour, A. 1993. Influence of rate of the gut of turbot larvae on larvae survival. In : Reinertsen, H., Dahle, L. A., Jorgensen, L. Balkema, A. Rotterdam, and Tvinnereim, K. (eds.), *Fish farming technology* . pp. 85-92.
- Nair, S., Tsukamoto, K. and Shimido, U. 1985. Distribution of bacteriolytic bacteria in the coastal marine environments of Japan. *Bull. Jpn. Soc.Sci.Fish.* 51: 1469-1473.
- Nikoskelainen, S., Salminen, S., Bylund, G. and Ouwehand, A. C. 2001. Characterization of the properties of human- and dairy-derived probiotics for prevention of infectious diseases in fish. *Appl. Environ. Microbiol.* 67: 2430-2435.
- Niku-Paavola, M.-L., Latva-Kala, K., Laitila, A., Mattila - Sandholm, T. and Haikara, A. 1999. New type of antimicrobial compounds produced by *Lactobacillus plantarum*. *Appl. Microbiol.* 86: 29-35.
- Nogami, K. and Maeda, M. 1992. Bacteria as biocontrol agent for rearing larvae of the crab *Portunus trituberculatus*. *Can. J. Fish. Aquat. Sci.* 49: 2373 – 2376.

- Olsson, J. C., Westerdahl, A. Conway, P. L. and Kjelleberg, S. 1992. Intestinal colonization potential of turbot (*Scophthalmus maximus*) and dab (*Limanda limanda*) associated bacteria with inhibitory effects against *Vibrio anguillarum*. *Appl. Environ. Microbiol.* 58: 551-556.
- Olsson, J. C. 1995. Bacteria with inhibitory activity and *Vibrio anguillarum* in the fish intestinal tract. Ph.D. thesis Goteborg University, Sweden.
- Onarheim, A. M. and Raa, J. 1990. Characteristics and possible significance of an autochthonous flora in the intestinal mucosa of sea-water fish. In : Lesel, R. (Ed.), *Microbiology in poecilotherms*. pp. 197-201. Amsterdam: Elsevier publisher.
- Owehand, A. C. and Conway, P. L. 1996. Purification and characterization of a component produced by *Lactobacillus fermentum* that inhibits the adhesion of K88 expressing *Escherichia coli* to porcine ileal mucus. *J. Appl. Bacteriol.* 80: 311-318.
- Parker, R. B. 1974. Probiotic, the other half of the antibiotics story. *Anim. Nutr. Health.* 29: 4 – 8.
- Pilet, M. F., Dousset, X., Barre, R., Novel, G., Desmazeaud, M. and Piard, J. C. 1995. Evidence for two bacteriocin produce by *Carnobacterium piscicola* and *Carnobacterium divergens* isolated from fish and active against *Listeria monocytogenes*. *J. Food protect.* 58: 256-262.
- Prieur, D., Mevel, G., Nicolas, J. L., Plusquellec, A. and Vigneulle, M. 1990. Interactions between bilarva molluscas and bacteria in the marine environment. *Oceanogr. Mar. biol. Annu. Rev.* 28: 277-352.
- Ringo, E. and Gatesoupe, F - J. 1998. Lactic acid bacteria in fish : a review. *Aquaculture.* 160: 177-203.
- Ringo, E., Bendiksen, H. R., Gausen, S. J., Sundsfjord, A. and Olsen, R. E. 1998. The effect of dietary fatty acid on lactic bacteria associated with the

- epithelial mucosa and from faecalia of *Atlantic charr, Salvelinus alpinus* (L.) J. Appl. Microbiol. 85: 855-864.
- Ringo, E., Bendiksen, H. R., Wesmajervi, M. S., Olsen, R.E., Jansen, P. A. and Mikkelsen, H. 2000. Lactic acid bacteria associated with the digestive tract of Atlantic salmon (*Salmo salae* L.) J. Appl. Microbiol. 89(2): 317-322.
- Ringo, E. and Strom, E. 1994. Microflora of Atlantic char. *Salvelinus alpinus* (L.); gastrointestinal floras microflora of free-living fish, and effect of diet and salinity on the intestinal microflora. Aquac. Fish. Manage. 25: 623-629.
- Ringo, E. and Strom, E., and Tabachek, J - A. 1995. Intestinal microflora of salmonides : a review. Aquaculture. Res. 26: 773-789.
- Ringo, E., Bendiksen, H. R., Wesmajervi, M. S., Olsen, R. E., Jansen, P. A. and Mikkelsen, H. 2000. Lactic acid bacteria associated with the digestive tract of Atlantic salmon (*Salmo salar* L.). J. Appl. Microbiol. 89: 317-322.
- Rengpipat, S., Phianphak, W., Piyatiratitivorakul, S. and Menasveta, P. 1998. Effect of a probiotic bacterium on black tiger shrimp *Penaeus monodon* survival and growth. Aquaculture. 167: 301 – 313.
- Rengpipat, S., Phianphak, W., Piyatiratitivorakul, S., Rukpratanporn, S. and Menasveta, P. 2000. Immunity enhancement in black tiger shrimp (*Penaeus monodon*) by a probiont bacterium (Bacillus S11). Aquaculture. 191: 271 – 288.
- Riquelme, C., Araya, R., Vergara, N., Rojas, A., Guaita, M. and Candia, M. 1997. Potential probiotic strains in the culture of the Chilean scallop *Argopecten purpuratus*. Aquaculture. 154: 17-26.
- Robertson, P. A. W., O'Dowd, C., Burrells, C., Williams, P. and Austin, B. 2000. Use of *Carnobacterium* sp. a probiotic for Atlantic salmon (*Salmo salar* L.)

- and rainbow trout (*Oncorhynchus mykiss*, Walbaum). *Aquaculture*. 185: 235-243.
- Salminen S. and Wright, A. V. 1993. Lactic acid bacteria. In: Fennema, O. R., Karel, M., Sanderson, G. W., Tannenbaum, S. R., Walstra, P. and Whitaker, J. R. (Eds.) pp. 442 . New York: Marcel Dekker Inc.
- Schillinger, U. and Lucke, F.-K. 1989. Antibacterial activity of *Lactobacillus sake* isolated from meat. *J. Appl. Environ. Microbiol.* 55: 1901-1906.
- Schleifer, K. H. 1986. Gram-positive cocci. In: Butler, J. P. (Ed.) *Bergey's manual determinative bacteriology*.(Vol II), pp.999-1100. U.S.A: Williams & Wilkins.
- Silva, M., Jacobus, N. V., Deneke, A. and Gorbach, S. L. 1987. Antimicrobial substance from a human *Lactobacillus* strains. *Antimicrobs. Agents Chemother.* 31: 1231-1233.
- Skytta, E., Haikara, A. and Mattida-Sandholm, T. 1992. Production and characterization of antibacterial compound produced by *Pediococcus damnosus* and *Pediococcus pentosaceus*. *J. Appl. Bacteriol.* 72: 134-142.
- Spelhaug, S. R. and Halander, S. K. 1989. Inhibition of foodborne bacteria pathogens by bacteriocin from *Lactococcus lactis* and *Pediococcus pentosaceus*. *J. Food prot.* 52: 856-862.
- Stiles, M. E. and Holzapfel, W. H. 1997. Lactic acid bacteria of food and their current taxonomy. *J. Food Microbiol.* 36: 1 – 29.
- Strom, E. and Olfasen, J. A. 1990. The indigenous flora of wild-captured juvenile cod in net-pen rearing. In : Lesel, R. (Ed.), *Microbiology in poecilotherms*. pp.181-185. Amsterdam: Elsevier publisher.
- Strom, E. and Ringo, E. 1993. Changes in bacterial flora in developing cod, *Gadus morhua* (L.) larvae after inoculation of *Lactobacillus plantarum* in

- the water. In: Walther, B., Fyhn, H. J. (Eds). Physiological and biochemical aspects of fish larval development. pp. 226-228. Univ. of Bergen.
- Sugita, H., Matsuo, N., Hirose, Y., Iwato, M. and Deguchi, Y. 1997. *Vibrio* sp. Strain NM10, isolated from the intestinal of Japanese coastal fish, has an inhibitory effect against *Pasteurella piscicida*. *Appl. Environ. Microbiol.* 63: 4986-4989.
- Sugita, H, Tanami, H., Kobashi, T. and Deguchi, Y. 1981. Bacterial flora of coastal bivalves. *Bull. Jpn. Soc. Sci. Fish.* 47: 655-661.
- Tanasomwang, V. and Muroga, K. 1989. Intestinal microflora of rockfish *Sebastes schlegelii*, tiger puffer. *Takifugu rubripes* and red grouper *Epinephelus akaara* at their larval and juvenile stages. *Nippon suisan gakkaiishi.* 55: 1371-1377.
- Taner, F. W. 1944. The microbiology of foods. (2nd ed.), Published in Champaign, Illinois: Garrard Press.
- Tittler, R. P., Pederson, C. S., Snell, E. E., Handlin, D. and Niven, C. F., Jr. 1952. Symposium on the Lactic Acid Bacteria. *Bacteriology Reviews.* 16: 227 – 260.
- Verschuere, L., Rombaut, G., Sorgeloos, P. and Verstraete, W. 2000. Probiotic \ bacteria as biological control agents in aquaculture. *Microbiol. Mol. Biol. Rev.* 64: 655 – 671.
- Villamil, L., Figueras, A., Planas, M. and Novoa, B. 2002. Control of *Vibrio alginolyticus* in *Artemia* culture by treatment with bacterial probiotics. *Aquaculture.* 62186: 1-14.
- Vlaemynck, G., Herman, L. and Coudijzer, K. 1994. Isolation and characterization of two bacteriocins produced by *Enterococcus faecium* strains inhibitory to *Listeria monocytogenes*. *Int. J. food microbiol.* 24: 211-225.

Westerdahl, A., Olsson, C., Kjelleberg, S. and Conway, P. 1991. Isolation and characterization of turbot (*Scophthalmus maximus*) associated bacteria with inhibitory effect against *Vibrio anguillarum*. Appl. Environ. Microbiol. 57: 2223-2228.

Wood, B. J. B. and Holzapfel, W. H. 1995. The genera of lactic acid bacteria (1st ed.), 398 pp. Great Britain: St Edmundsbury Press.

www.Kungthai.com/virus.html.

www.Kungthai.com/aps11.html.

www.Nicaonline.Com/disease.htm.

Zherdmant, M.T., San Miguel, I., Serrano, J., Donoso, E. and Miahle, E. 1997. Estudioy utilization de probioticos en el Ecuador. p. 28. Panorama Acu. cola